

Inserati se sprejemajo in veljajo trislopnostna vrsta:

8 kr., če se tiska 1krat,
12 " " " " 2 " "
15 " " " " 3 " "

Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi

se ne vračajo, ne frankovana pisma se ne sprejemajo.

Naročnino prejema opravništvo (administracija) in ekspedija na Starem trgu h. št. 16.

SLOVENEK

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja:

Za celo leto . . .	10 gl. — kr.
za pol leta . . .	5 " — "
za četrt leta . . .	2 " — "

V administraciji velja:

Za celo leto . . .	8 gl. 40 kr.
za pol leta . . .	4 " 20 "
za četrt leta . . .	2 " 10 "

V Ljubljani na dom pošiljan velja 60 kr. več na leto.

Vredništvo je v Ljubljani ul. čah št. 7.

Izhaja po trikrat na teden in sicer v torek, četrtek in soboto.

Zarad praznika sv. Jožefa izide prihodnja številka „Slovenca“ v četrtek 21. marca.

Nadvojvoda Franc Karl. †

Iz Dunaja 12. marca.

II.

Zakaj to naštevam? — Zato ker je resnično. Zakaj toliko povdarjam pobožnost pri ranjcem, ki se je po vsih čednostih sijajno odlikoval? — Zato, ker je pobožnost med krepostmi, kristjani potrebnim, prva, iz katere se druge razvijejo, in ker svet bogoslužnosti toliko močnejše prevzema človeka, kadar vidi, da tako žarno obseva glavarje, na višjih predstolih sedeče.

Naj bi to pomnili mnogi, naj bi tega se posebno še oni nikdar ne prezirali, ki se tako radi, in sicer po vsi pravici, na višje oblasti sklicujejo, v svojem življenju pa in z marsiktero uredbo željam in blagemu namenu najvišjih nasprotno ravnaajo, ter z besedo ali djanjem vernost pri ljudstvu zaničujevajo — brezbožnost gojijo in tako podlage, na kateri za družbo in posamnega zanesljivost blagostanja sloni, mesto vtrdovati jih, če tudi nehote zmajajo in spodkopavajo. Naj bi nikdar ne pozabili, da tudi za nevarnost propada v dušnem življenju veljajo nekako pomenljive besede, ki jih je načelnik zdravnikov, vidši oslabiljene telesne moči prevzvišenega ranjcega, menda v imenu tako hvalisane „ek-aktne“ vednosti, rekel duhovno: „Naša modrost je pri kraju, začne se Vaša“.

Pobožnost je, kakor sv. Pavel nčt, za vse koristna, in res to že zavolj tega, ker ima plodno seme in pravo vrednost za druge kreposti v sebi. Kaj izgledno nam to potrjuje blago življenje umrlega nadvojvoda. Ne bom posebej narisoval vseh leskečih biserov dušnih,

ki so rajnega kinčali. Ne bom povdarjal ginjačevega spoštovanja in otroške ljubezni, ki mu je do zadnje ure srce ogrevala do preminulega že pred 43 leti očeta Franca, cesarja, za kterega je, kakor smo omenili, še začetkom svoje boleznitako spodbudno pri cerkveni obletnici molil; ne bom v misel jemal skrbne njegove gorečnosti za blagor svojih potomcev in zlasti iskrene vdanosti do Njih Veličanstva, katero narlepši izrazuje tukajšnji pregovor: „Naj zvestejši podložnik cesarjev mu je oče njegov“; ne bom pripovedoval o znani njegovi presrčni veri do nepozabljive sopruge, rajne navojvodinje Zofije, katere je čez vse rad se spominjal, nadaljevaje njeno blago dejanje, sv. zakramente prejemaje o dnevih po nji se posebno spominskih, gorečo molitev tam opravljaje, kjer je rajna molila, kamor je ona zahajala — kdo tega ne ve, da je blagi nadvojvoda v Išli, kjer je nekaj posebno rad bival s prevzvišeno svojo soprugo, brž po njeni smrti spominek postavil, kterega je odtlej vsako jutro, če je le vreme pripustilo, v nježnem spominovanju obiskoval? —

Mesto za vrstjo naštevati še druge čednosti, ki jih je njegovo življenje kakor v izglednem zrkalu razodevalo, ozrmo se le za nekoliko na središče njegovega vnanjega dejanja, na spolovanje krščanske ljubezni do revnih, bolnih in kakor koli potrebnih; oglejmo si rajnega milosrčnost in neomejeno dobrotnost. Vidimo ga tu vseskoz pravega Habsburga, po krvi in duhu resničnega brata cesarja Ferdinanda, kterega zasluženi naslov: „dobrotljivi“, po vsi pravici tudi njemu pristuje. Bil je iz srca pokrovitelj in blagodušen pomočnik naj bolj milovanja vrednim revežem: slepim in gluhonemim; podpiral je z besedo in darom

prizadevanje milosrčnih gospa, ki za tibe in drugim prikrite uboge pri dobrih ljudeh miščine nabirajo in tako mnogo britkih solz po bornih kočicah otrinjajo, s srčnim usmiljenjem obiskoval je bolne, in ustanove, družbe, podvzetja hromotnim na pomoč zdatno podpiral; kjer se je kaka večji nesreča pripetila, kjer je bilo slišati o siini potrebi, blizo, daleč, celo zunaj pokrajin cesarstva: med prvimi pomočniki bil je nadvojvoda Franc Karol. Koliko siromaškim soseskam je pripomogel cerkve, šole in druge dobrodejne naprave zidati. Kolikrat so ga ubogi, tudi od daleč prišli, ob potih, kjer je imel navado prihajati, pričakovali s prošnjami za podporo v mnogovrstnih potrebah, in ako bi za tako prisiljenost kterikrat prosilcu imela kazen proteti, je vselej milosrčni ga v varstvo vzel rekoč, naj se mu nič žalega ne zgodi. V Išli, to je znano, sprehajal se je prejšnja leta brez spremstva, da je ložje in brez nadležnega opazovanja dobrote delil prosečim ob potih, bolnim po hišah, ki jih je v priljudni ljubeznjivosti obiskoval. Lahko sodiš, da se je od tacega sprehajanja večkrat vrnil z olajšano denarnico, pa nikdar ni bil veselejši, kakor kadar jo je popolnoma izpraznil, da je potrebnim pomagal.

Tudi nedolžno veselje, ki si ga je privoščil, je z lepim namenom dobrodejnosti oblaževal. Kadar se je n. pr. lova vdeležil, je občeval z ljudstvom in reveži tistega kraja, in da je pričujočnost njegova tudi v kazališču marsikaj napačnega odvrnila, se samo ume.

Kar pa tako odličnim kreostim toliko ljubeznjivosti prideva, je znana priljudnost in ona seosebna prisrčnost prevzvišenega ranjcega, katero naj bolj izraža velikanski venec duhte-

Ruska literatura leta 1877.

(Po českih „Narodnih Listih“).

Zgodovina l. 1877 pripada brez dvoma Rusom. Nerazdelnost Turške, evropsko ravnovesje in še nekaj tacih fraz je imela diplomacija zmerom v ustih. A ruski mužik se ni zmenil za govorico učene Evrope in vrgel se je na besedo carja osvoboditelja z gorečnostjo dvadesetletnega junaka v plamen balkanskega požara, da bi pripomogel svojim bratom, stokajočim pod težkim nevernikovim jarmom.

Težke žrtve prinaša ta mužik; prinaša strašne bede, glad in lakoto, hlad in znoj. Ali kaj so vendar vse te žrtve v primeri z velikostjo in obsegom začetege dela! Mir in svoboda — evo cilj ruskega naroda in za tega delj se ne boji nikakoršnih žrtev.

Govoreč o ruske literature l. 1877 ne moremo zamolčati političnih prikazni, ker te so pritiskale vsakej literaturnej prikazni svoj znak na čelo in dale smer vsemu vnanjemu narodnemu življenju. Cela Evropa in posebno Ruska sledi napeto velikanskej dram, ki je

vzrastla po nekolih strelah na nevesinskih planinah.

Posamezni prikazi te drame so globoko prešinili vso Evropo, ker je spoznala po neovrgljivih dokazih, da traja še do sedaj v omikanem prvem delu sveta gujusno suženstvo. Ruska literatura je morala biti izraz občnega gibanja na Ruskem, ali zvesti izraz ni bila zmerom. Morala je opustiti staro povoljno navado „prelivati iz pustega v prazno“ kakor se je „Grazdanin“ prav prikladno izrazil, morala se je hote ali nehote podati v stvarne razgovore, morala se vdeležiti občne vznemirjenosti, če ni hotela pasti v zaslužno pozabljenje.

Rusko časništvo smo videli lansko leto v zanimivej podobi. Ruska perijodična literatura je šla l. 1877 za ruskim občinstvom. Ruski prvi umetniki, mislilci, publicisti — vsi ti prvaki so ostali daleč za ruskim ljudstvom. Rusko občinstvo, ki je drugač zmerom poslušno hodilo za svojimi voditelji, se je sedaj samo spustilo naprej; po svojej volji je storilo samostojen korak naprej, pusté svoje voditelje daleč

za seboj, da bi polagoma tudi jednoč za njim prikrevsali.

Ruska publicistika je bila v položaji, kakor še nikdar poprej. Zgodilo se je, da ni ona naznačevala svojemu občinstvu smeru, v katerem bi morala iti njegova mišljenja, ampak pojasnovati je morala v trepetu sama sebi namere in cilj svojega občinstva, da bi konečno tudi ona pravo zadela.

V perijodičnej literaturi se je pokazalo mnogo razlik. Nekatero gazete (dvevniki) so precej s početkom vstanka tako določili njegov obseg in pomen, kakor se je pokazal v teku časa. Za srbsko-turške vojske so bili ti listi zvest odziv vršočih se dejanj. Bili so pa tudi drugi, k sreči ne ravno mnogi časniki, kateri so se odlikovali s tako bojazljivostjo, da so sprejemali prve odzive svobodnejega slovanškega gibanja v ruskem narodu z zdržljivostjo in skoro policajskim sumničanjem. Jeden glavnih peterburških žurnalov je trdil čisto odločno, da se ruska vlada nikdar ne zavzame za osodo balkanskih Slovanov, kateri so se uprli zakonitemu vladarju, češ, ruska vlada še

čih vijolic, ki mu je bil prvi in sicer od presvitile cesarice Elizabete na trugo položen. Toraj ni čudo, da ga tolika ljubezen spremlja v grob, da ga znamenja britke žalosti od najvišjih do najnižjih, da ga venci nepopisljive krasote in neznanega števila s cveticami popolno odevajo. Smemo pač tudi o njem ponavljati besede, pred malo leti o cesarju Ferdinandu rečene: Kakor je nekdanj z Aronom starosta rodu Mojzesu opešani roki podpiral, tako je rajni z molitvijo in dobrimi deli presvitlemu cesarju olajševal težo raznovrstnih kron, ki so mu po božji milosti naložene.

Najkonečno še to pristavim, da je prevzvišeni rajni iz mladostnih let in pozneje dotike Kranjsko imel v lepem spominu. „Iz srca vas pozdravljam rojaka iz Krajne“, mi je rekel l. 1869, „radostno se spominjam Ljubljane kjer sem kot fantič bil s svojim očetom (cesarjem Francem). O kako dobro in verno ljudstvo sem našel tam. Cerkve sem vidil pobožnih tudi o delavnikih polne. Toraj mi je pa tudi rajni oče, ki je kaj rad bil v Ljubljani, tolikrat zveste Kranjce pohvalil. Večkrat mi je rekel: Iz Kranjskega dobivam najlepši talente in najboljši vojake“. R. Q. L. P. Cu jus memoria in benedictione erit — spomin njegov bode blagoslovljen!

Priprosti misli o naši vnanji politiki.

K Mihi pride Andrej in ker je ravno čas za južino, ga Miha po tepi stari navadi povabi rekoč: „Pa lahko pri nas ostaneš, danes imamo žgance.“ Andrej pa, ki je hotel veljati za mo gočnega, pravi: „Žgancev jaz ne jem“, ter sede k peči na klop. „O zato ni nobene zamere“, odgovori Miha, „če jih ti ne marsš, jih bodo pa drugi jedli.“ Na to sede z družino in par drugimi sosedi za mizo in vsi družbi dobro zabeljeni žganci prav diše. Andreju sili pač duh gorke jedi v nos, tudi večkrat po strani spusti kak pogled do mize, a toliko „moški“ je vendar, da nič ne reče, ampak se le tiho s svojim poželjivim želodcem krega. Skleda v tem postaja čedalje praznejša, z žganci vred gine tudi Andrejeva trma tako, da bi prav rad sedel za mizo, če bi ga Miha le še enkrat hotel povabiti. Ali Miha molče z drugim je in le je. Ko Andrej vidi, da bodo žganci res brez njega zginili in od velike skleda ne bo dobil nič, premaga svojo „moškost“ in se pri peči oglasi: „Kaj si že rekel prej, Miha?“ — „I, da bi z nami žgance jedel“, odgovori Miha. „O prav rad“, reče zdaj Andrej in stopi k mizi. „Le sedi no“, pravi na to Miha in se mu

ni nikdar podpirala puntarjev. Ko je pa potegnul veter s čisto nasprotne strani, ko se je vstopila carska rodovina na čelo tistim, ki so se začeli na Ruskem pripravljati na pomoč do krvi razmesarjenim in druge pomoči ne poznajočim „puntarjem“, tačas so se spreobrnila tudi te mile novine in njihova jezičnost se je spremenila v hvalospeve. Vendar ni znatno število teh kameleonov.

So pa še tudi take novine, ki se v čudnej doslednosti še sedaj ne zavzemajo za slovansko gibanje. One imajo slavjanofile za spačence in dokazovale so pri proglašenju vojske, da za vojsko še ni pravega časa, ni pravega vzroka. Kaj je bil vzrok takega vedenja, ali prizadevanje, ostati doslednim v zapadnjaškem protislovanskem smeru ali pa resnična antipatija k začetemu delu osvobojenja slovanske raje iz suženskih okov? Kdo ve; o tem ne moremo govoriti. (Konec sledi.)

umakne, „toda zdaj boš dobil le še ostanke.“ Če bi se to ne bilo godilo v priprosti kmetiški hiši, bi človek mislil, da se je godilo v palači pri sedanjih evropskih diplomatih. Žganci bi bile turške dežele v Evropi, „moški“ Andrej pa — kdo drugi, kakor naš ljubi Andrassy, ki se slednjič vendar oglasi za ostanke, da bi mu še teh ne pojedli drugi. Andrassy je namreč Madjar prave krvi, njegov želodec skonca ni maral slovanskih žgancev; če jih je le kje zaduhal, se mu je želodec že krčlil. Zdaj pa ko vidi, kako gredo drugim izpod rok, se tudi njegovimu želodcu ne bi več unirali — — — če bi jih le še kaj dobil. Ostalo jih nič ne bo, to je že sprevidel, tedaj k mizi, če prav so že le ostanki, a žganci so še!

Toda to ne gre kar meni nič, tebi nič. Skonca bi se morda ne bil nihče ustavljal, ako bi bil Andrassy k drugim za mizo sedel. Zdaj pa ne bo več tako, morda bo moral Andrassy druge pahniti na stran, da bo prišel še do žgancev. To pa bi stalo več denarja, kakor ga ima za take namere v žepu.

Brez denarja ne more človek nikamor; tudi je vselej bolje, da ima na poti človek denarja preveč, kakor da ga ima premalo. Če ga nima, ga zadajo uro tudi težko dobi; zato je naš Andrassy že zdaj napeljal vse, da bi mu delegaciji dali ta denar. „60 milijonov — misli Andrassy — bo za zdaj zadosti; če bom v Bosni ali kje drugje, kamor sem se uaptil, še kaj potreboval, mi boste pa kar po telegrafu poslali.

Če prideš kaj na posodo iskat, ti bo najboljši prijatelj prej bral in očital tvoje grehe, gotovo pa ti bo z denarjem vred dal na pot tudi več naukov. Grof Andrassy ima na posodo prositi pa celo družbo, sestavljeno iz dveh družb, ki se že dve leti ne morete sprijazniti. Ta družba, avstrijsko-ogerska delegacija, ma bo zahtevanih 60 milijonov dovolila, tega si je on svest, a slišal jih bo, da mu bo poušesih bobnelo. In kar bo pri tem najbolj občutljivo zá-nj — če ima kot diplomat še kako občutljivo stran — bo to, da mu bodo padale najgorkejše od strani njegovih sorodcev, Madjarov, katerim se je zameril s tem, da ni vse avstrijske vojne zagnal proti Rusu.

Od avstrijske strani menda ne bo tako hudega strela, Avstrijska delegacija je namreč sestavljena iz bolj krotkih in dobrovoljnih ljudi. Za to se je že pri njeni volitvi v državnem zboru skrbelo. Tem ljudem ni Andrassy nič žalega storil, čemu bi se ga tedaj lotili? Če bo iz kakega kota letela proti njemu kaka poblehna pušica, jo bo že kak ustavoveren „legat“ vjel. Giskra, Herbst in nekteri drugi se res včasih oglašjo in naredo nekoliko ropota; pa kdor je nagle jeze, se tudi naglo potolaži, posebno, če je bil prej sam — minister.

Za boj v delegacijah toraj Andrassyu ni treba železne srajce, ampak le nekoliko volne, da si bo zamašil ušesa. Ker je pa že nekaj časa minister, še tega treba ne bo.

Kedar ima pa človek, česar je želel, hitro pozabi vse, kar je zavoljo tega slišal. Tako bo šel tudi Andrassy lahko žgance jest, saj njega ne bodo nič stali.

† Karel Melcer.

II.

Profesor K. Melcer je bil delaven tudi na slovstvenem polju, in to v nemščini in v slovensščini. Najprej ga je za jezikoslovje pridobil M. Čop; v bogoslovju ga je v vednostih najbolj poprijemal Jož. Poklukar, profesor duhovnega pastirstva, kterega mi je pozneje večkrat hvalil.

Posebej se je za slovensščino bil vnel po dr. Jak. Zupanu in po Kranjski Čbelici. Goreče je prebiral dr. Fr. Prešerna in v „Illyr. Bl.“ l. 1833 ponemčil iz Čb. III. njegov že omenjeni sonet „Smert“, kjer se na pr. zadnji odstavek: „Morbiti, de kdor zdaj vesel prepeva, — V mertvaškim pertu nam pred koncam dneva — Molče trobental bo „memento mori!“ — glasi v prestavi njegovi:

„Vielleicht dass der, der froh noch führt den Reigen, Im Sarge eh' sich Tag und Sonne neigen, Auch unserm Tod stillschweigend uns verkündet“.

«Tako mu je tudi l. 1847 v „Illyr. Bl.“ št. 18 zložil spomenico: „An Prešern beim Erscheinen seiner Gedichte.“ — Carniola l. 1838 ima njegov sonet „Klage des Greises“, in l. 1846 žalostinko po tedanjem mestnem županu: „Auf den Tod des Laibacher Bürgermeisters Joh. Nep. Hradecky.“ — Več spisov njegovih vezanih in nevezanih je donášala Carinthia v Celovcu od l. 1844—50 na pr.: Leta 1844 št. 6 pesem: „Das Kreuz“; št. 10 „Dichterberuf“; št. 16 „P. Franz Fritz“ — gimnazij-skemu predstojniku o poslavljenji njegovem; št. 27 sonet o zvezdah sv. vere, ki nam v noči tega življenja poleg duševnih vednosti edino prav svetijo; št. 32 o viru pozabljenosti (Lethe), ki človeku tolikrat dobro dé; l. 1847 št. 9 popeva „Das Schöaste“ t. j. devica v nedolžnosti in pravi kreposti; l. 1848 je v št. 8 prestavil iz Novic VI, 6: „Illyrien seinem neuen Gouverneur „Leop. Gr. von Welsersheimb“; št. 33 je spisal prosto o Avstriji naši: „Die Gegenwart und unsere Zukunft“; št. 39: „Ein Wort für den Frieden und die Versöhnung“; št. 49 je zložil „Oesterreich's Hymne“; l. 1849 v posebni prilogi čestitko nadvojvodu Janezu, kteri je bil takrat tudi „Deutscher Reichsverweser“ — in „Kärntens erste Feier des hohen Geburtstages seiner Majestät des Kaisers Franz Joseph I.“ —

V Ljubljani je l. 1851 imel vredništvo političnega lista „Ljubljanski Časnik“, v katerem je več sestavkov spisal tudi sam, posebno o Avstrije prihodnosti; konec leta pa je vzešči slovo od bravev ga pokopal ter povedal smrti njegovi vzrok, češ, eno peruto je imel zvezano, drugo pa zlomljeno; sam se je trudil strmo na strmem potu; naj počiva na strani svojih ranjih bratov slovenskih časopisov! — Novo delovanje se mu je napačilo v srednjih šolah latinskih, in tu je poleg nekterih znanstvenih govorov v dobrotne namene za ubožne dijake itd. spisal po vzbudovanji ravnatelja J. Nečaska, kterega je vsegdar jako čislal, v izvestji gimnazij-skem l. 1853: „Bemerkungen über die auf religiöser Grundlage zu erzielende harmonische Bildung der Seelenkräfte bei der Anleitung zum Geschichtsstudium“ str. 3—8; l. 1864: „Ueber Verfassung von Catalogen für Bibliotheken an Mittelschulen“ str. 23—26. — L. 1856 je poklonilo gimnazij-skemu učiteljstvu presvitlemu cesarju in cesarici o njunem prihodu v Ljubljano posebno spomenico, v kateri je zložil J. Nečasek latinsko, A. Weichselman tudi latinsko, P. Petrucci talijansko odo, K. Melcer pa srednje nemške tri, namreč: „Aemnas Huldigung Ihren kaiserl. königl. Apostol. Majestäten; 2. Ein Kaisertraum; 3. An den Kaiser“. — L. 1858 je v „Laibacher Ztg.“ zložil žalostinko „Auf den Tod des Feldmarschalls Grafen Radetzky“, in l. 1860 „Festgedicht bei der Enthüllung seines Bildes“ t. j. spominka v Zvezdi. L. 1860 je poklonila škofija Kranjska lastno čestitko prihajočemu višemu pastirju dr. J. Vidmarju, in prvo latinsko pesem je zložil J. Finžinger, drugo slovensko J. Bonač, tretjo nemško pa prof. K. Melzer: „Empfindungen

bei Gelegenheit des feierlichen Einzuges S. fürstl. Gnaden „Barth. Widmer, Dr. d. Theol. Fürstbischof in Laibach etc.“ — L. 1865 je pa po slovensko oglasil se v gimnazijskem poročilu ter str. 23—26 spisal sostavek: „Matiju Čopu v spomin“; l. 1866 str. 11—18: „Kakoj naj bi se učila zgodovina v naših srednjih šolah“; l. 1867 str. 7—16: „Volitev Rudolfa I. in slavna bitva na moravskem polju“ — Kakor nekdanje „Ljubljanskem Časniku“, tako je tudi o teh svojih slovenskih spisovanjih moral slišati in čitati marsiktero pikro, bodi si glede obsežka bodi si gledé oblike; s kolikim spoštovanjem in po kateri pravici, o tem naj sodi vsakter sam. Rad je prebiral prof. K. Melcer nove knjige, časnike nemške in slovenske, vzlasti pa stare klasike, grške in latinske, ter dovrševal svoje mnogostranske vednosti. V dokaz temu naj bodo tudi ostali trije spisi njegovi namreč: a) „Die ältesten bekannten Umschiffungen Afrikas“, b) „Nekaj o Herodotu“, kar je natisnjeno bilo v Slovencu l. 1877 št. 84—86; in „Odiseje IX. in X. pesem“ kterima bi treba bilo le umetne slovenske roke, da po njih doda se ranjkemu profesorju k že postavljenemu še ta književni spominek.

Istinč.

Politični pregled.

V Ljubljani, 15. marca.

Avstrijske dežele.

Cesar so ministerskemu predsedniku knezu Auerspergu poslali lastnoročno pismo, v katerem se narodom svojim zahvaljujejo za znamenja sočutja pri smrti očetovi, ki jim je bilo poleg vdanosti v voljo božjo največe tolažilo zaradi prebriske izgube, ki je zadela cesarsko hišo. — Pogreba ranjega nadvojvoda Franca Karelca se je v imenu papeževem vdeležil nuncij mgra. Jacobini. Slovesno črno mašo po njem je imel včeraj kardinal Kučer, danes kardinal Schwarzenberg, jutri pa jo bo imel nadškof Haynald.

Državni zbor je z veliko večino sklenil pričeti posebno obravnavo državnega proračuna. Pa vnanje zadeve tolikanj prevzemajo vso pozornost naših političnih krogov, da se za najtehtnejše govore v državnem zboru ne zmenijo, zlasti ker vedo, da navadno nimajo nobenega praktičnega vspeha.

Doseganja pogodba med Cislom in Translo so bode boje podaljšala do 1. julija, ter potekla ob enem s kupčijsko zvezo. Nikakor pa ni gotovo, da ji potem sledi že za trdno sklenjena nagodba, ker v gosposki zbornici bankinemu načrtu prete nove zadrege.

Iz delegacij. Ogerski odsek je glede od Andrassyja zahtevanih 60 milj. gl. sprejel Falkov nasvet, ki Avstrijo žene in sili k velikanskim rečem. To madjarsko ropotanje zdi se celo N. fr. Presse presilno, ki v imenu večine prebivalcev avstrijskih oporeka upitju Madjarov po pripravah za vojsko. — V naši delegaciji so poslanci v tem oziru veliko mirnejši in baron Walterskirchen se je celo mandatu v delegaciji odpovedal, ker bi moral sicer v nasprotju s svojimi volilci glasovati za kredit, ki ga zahteva Andrassy. Toliko moralne moči pa, da bi se temu odločno uprl, in glasoval v smislu svojih volilcev, g. baron tedaj nima?

Lahonstvo se v Trstu čedalje bolj čudno in prav izdajalsko šopiri. Ko je unidan umrl italijanski kralj Viktor Emanuel, morali so v Trstu zapreti vsa gledišča. Ko je pa sedaj umrl na Dunaju preblagi oče presvitlega našega cesarja, bilo je tem rogoviležem presitno na dan pogreba njegovega zapreti gledišče,

kakor se je zgodilo po drugih mestih. Zvestoba in vdanost lahonskih prebivalcev do cesarske rodbine je tedaj že čisto zginila, ker se že na to več ne ozirajo, kar se že samo po sebi ume in spodobi.

Vnanje države.

V Bosni začel se je vstanek zopet bolj širiti in kakor se iz Knina v „Presse“ telegrafira, bil je pri Trubarju, na severu od Knina blizo meje avstrijske, boj med vstajniki in bašibozuki. Turška vlada tedaj ni zmožna dežele pomiriti, sodi ministerska Presse, in če hoče Avstrija ob svojih mejah mir imeti, ji ne bode ostalo drugega, kakor posredovati. Vradni listi nam čedalje jasnejši in odkritosrčnejši pripovedujejo, da bode morala Avstrija Bosno naposled vendar le zasesti. Ustaški vodja Babić je bil iz Celovca ravno o pravem času izpuščen, da bo še lahko pomagal pri vstanku.

Italija v radikalizmu silno napreduje. V svojem prestolnem govoru je kralj Humbert rekel, da je Italija o priliki izvolitve novega papeža videla, kako rodovitna je prostost. Zdaj pa se za kralja in za narod približuje čas, ko bodo videli, kako strašna da je svoboda. Po smrti Viktorja Emanuela začeli so radikali čedalje predrznejši postajati in v nekotnih tednih dosegli so že toliko moči, da Cairoli, Garibaldovec najčistejše krvi, ni bil le izvoljen za predsednika državne zbornice, ampak da mu je po odpovedi dosedanjih ministrov kralj izročil celo nalogo sestaviti novo ministerstvo. Zmernejši ljudje vidijo v tem veliko nevarnost za državo. Tudi Avstriji ta izvolitev ne more biti vse ena, ker je Cairoli le preočitno razodeval svoje želje po zedinjenju avstrijskih okrajev z materinsko (?) deželo italijansko.

Ruski pooblaščenec pri rimski Stolici knez Urusov zopet odide v Rim.

Angleško brodovje v marmarskem morju se je zopet za eno ladijo pomnožilo. Na otoku Tenedos blizo Dardanel Angleži pripravljajo zalogo orodja, streljiva in živeža za svoje vojake.

Na **Francoskem** sta se 13. t. m. poslanca Cassagnac in Andrieux zopet merila v dvoboju, pri katerem pa nihče ni bil ranjen. Francozi si s takimi traparijami, kterim se mora smejati vsak pameten človek, pač ne bodo prav nič pomagali.

Iz Novega Ulma v Ameriki se pišejo v prijateljskem pismu od 21. febr. mej drugim sledeče jako zanimive reči: Živio Leon XIII! — to je današnja novica. Vidiš, da tedaj tukaj evropske dogodke ravno tako hitro zvemo, kakor vi, da še hitreje morebiti, na pr. Pij IX. so umrli pod večer, nam je pa telegraf prinesel vest o njih smrti še tisti dan — o poldne. Našim časnikarjem pač nihče ni kos. Vsako mestice ima svoj časnik in vse jih čita brez izjeme. V Št. Paulu izhajajo 3 angleški dnevnik in eden nemški in več tednikov. Hvala Bogu! da je med ameriškimi listi veliko katoliških. Skoro vsi glavni dnevnik so v verskem oziru pošteni in katoličanom prijazni. Pija IX. vsi poveljujejo, le kak zakotni umazanec, a la „Laib. Tagblatt“ ima vedno kaj hujskati. Žal, tudi Novi Ulm ima enega take dlake.

Omenil sem Pija IX. Tudi v Novem Ulmu smo imeli une dni lepo slovesnost za sv. Očetom Pijem. Slovesni „Requiem“ se je pel menda v vsakej cerkvi zedinjenih držav, kjer imajo duhovna, in v pridigah se je razlagalo ljudstvu Njih sveto življenje in žalost sv. cerkve radi izgube, ki jo je zadela.

Izvirni dopisi.

Iz Šentjerneja, 13. marca. (Ogenj in prošnja.) Sprejmi cenjeni „Slovenec“ v svoj list naslednjo žalostno sporočilo iz lepe naše fare. Prvo postno nedeljo, 10. t. m. ravno proti koncu popoldanske službe božje začuje se glas po farni cerkvi: „Staravas dolnja“ gori! — Ljudstvo se vdere iz cerkve ter hiti na kraj nesreče, pa bila je pomoč že prepozna, kajti vas bila je zaradi hude sape v četrto ure vsa v plamenu. Če ravno je Šent-Jernejška brizgalnica na pomoč prihitela in so si ljudje na vso moč prizadevali ogenj zadušiti vsaj toliko, da bi bilo moč kaj obleke, žita in orodja rešiti, je bilo zaradi močne sape vendar vse zastoj in strašni ogenj je v eni uri 24 hiš s poslopji vred do tal uničil! Ena ura nesreče tedaj pokončala je ljudem trud mnogoterih let! Ogenj je nastal po otrocih, kteri so se s žepenkami igrali. Škode je od 30 do 40 000 gl. Zavarovanih je bilo samo 6 posestnikov. Ljudstvo zdaj milo zdihuje, ker nima niti strehe za prenočišče, niti kruha, niti zrnja za setev.

V 8 mesecih imeli smo v naši fari že peto pogorišče, toda nobeno ni bilo tako veliko, tako strašno, kakor poslednje. — Zatoraj te mili „Slovenec“ v imenu nesrečnih, pogorelih Starovaščanov prosim, potrkaj na srca usmiljenih Slovencev, da naj pomagajo siromakom na noge. Vsako še tako majhno darilo se bo s stoternim „Bog plačaj“ sprejelo in vestno med pogorelce razdelilo. Nesreča je zares velika in zato tudi pomoč potrebna. —

Naj k žalostnemu sporočilu od tod dodam še veselo naznanilo, da so naš presvitli cesar Maharovčanom, kteri so pred 8 meseci pogoreli, na prošnjo našega državnega poslanca g. V. Pfeiferja — kteremu v imenu Maharovčanov prisrčna zahvala — darovali 500 gl.! Slava jim! —

Darovi za pogorelce naj se pošiljajo preč. g. župniku Janezu Ev. Vovku, (kteremu bode tudi vredništvo pošiljalo, kar bi v ta namen prejelo. Vred.)

Iz Mokronoga, 14. marca. (Smrt.) V pondeljek zjutraj so našli necega čevljarja, na ulici mrtvega. Pravijo, da je bil revež zelo vdan celo žganim pijačam. Tisto noč se je že proti polnoči iz krčme podal na svojo stanovanje, a med potjo ga zadene mertud — saj tako se govori, ker sodnijsko menda ni bil obdican — in smrt ga nepričakovano prehitila. Slišale so se opazke: Kakoršno življenje, taka smrt. Bog mu bodi milostljiv; njegov konec naj bi zmordil i koga drugega! — Kakor slišimo, smrt zelo žanje v zadnjem času. V trebelski fari jih je letos že umrlo 37. Navadno jih v letu premine 70. Veči del jih je pokopala pljučnica, ker se ljudje zanemarijo in še le zdravila začnejo rabiti, ko je prepozno.

Domače novice.

V Ljubljani, 16. marca.

(Volitve za mestni odbor) se bodo vršile: Za III. razred 12. aprila, za II. razred 13. aprila, za I. razred pa 15. aprila.

(Služba mestnega praktikanta) se včeraj še ni oddala.

(Dijaška Slugova vstanova) z 62 gl. 14 kr. je razpisana. Prošnje naj se oddajajo do 10. aprila c. kr. deželni vladi.

(Novi deželni predsednik pl. Kalina) pride še le prihodnji teden v Ljubljano, kakor naznanja „Wien. Ztg.“

(Julij Laska), komik nemškega gledališča, ki je 25. novembra z zastavico: „Was ist flüssiger als das Wasser? Odgovor: Der Papst,

weil er überflüssig ist," smešil višjega glavarja cerkve katoliške, bil je 14. t. m. od sodnije obsojen na 24 ur s postom poostrelega zapora. Izgovarjal se je, da je enake reči slišal v gledišču na Dunaju in Lincu, ne da bi se bilo dotičnim igralcem kaj zgodilo. Državnega pravdnika namestnik Gerdežič pa ga je dobro zavrnil, da je Ljubljana strogo katoliško mesto, kjer take šale hudo žalijo čut katol. prebivalcev.

(O. Romvald Jerob) pride iz Nazareta za pomočnika v tukajšnji frančiškanski samostan.

(Današnjemu listu) smo pridejali, kolikor je bilo ravno mogoče, vabilo na naročbo Dominovega življenja svetnikov, ki je začelo pod naslovom „**Leben und Thaten der Heiligen Gottes**“ izhajati že v tretjem natisu, kar naj bolj priča o izvrstnosti te knjige. V Ljubljani sprejema naročila knjigarna O. Klerr-ove vdove na Starem trgu. Pri priliki o tej knjigi spregovorimo obširneje.

Razne reči.

— Šopek mičnih napevov za šolo in dom. Pod tem naslovom je naš požrtvovalen tiskar g. R. Milic založil malo knjižico, ktero je sestavil marljivi učitelj G. F. Stegnar, in ki bode gg. učiteljem gotovo dobro došla. V zbirki se nahaja 8 jednoglasnih, prav lahkih napevov, 29 napevov vredjenih za dva glasova, in 4 so triglasni, pa se razen štev. 48. vsi drugi tudi lahkojedno glasno pojo! Vverstenih je 11 kánonov za dva, tri in štiri glasove. Šopek je mehko vezan, obsega 48 strani v 8° (velikost dr. vit. Močnikovih računih) in stane vseh 52 napevov 30 kr. pri gosp. založniku R. Milic-u v Ljubljani. Besede brez napevov se dobé tudi v posebni prav majhni knjižici ravno tam na prodaj po 6 kr. Kaj primerna je ta knjižica za mali darek pridnim otrokom, ker so nekatere pesnice tudi prav vgodne za deklamovanje. Komur dojde „Šopek“ v roko, naj skrbi, da ne zvone, temuč, da se prav lepo razcvita na blagor izomike drage mladine.

— Ilustrirana zgodovina vshodne vojske (Illustrirte Geschichte des orientalischen Krieges von 1876—1878, von Moriz B. Zimmermann). A. Hartlebenova zaloga na Dunaju, cena vsakemu snopiču 25 kr., bode že skoraj dovršena. Le še kakih 6 snopičev bode še prišlo na svetlo, in zgodovinsko delo, ktero napravlja samo ob sebi mogočen vtis na bralca, bode po osnovanem načrtu končano, dasi se je zaradi velikanskih dogodkov nekoliko bolj raztegnilo, kakor sta bila iz prva gg. pisatelj in založnik odločila. Pa kdo bi zahteval, da naj v tem prekosita diplomate? Kakor v prejšnjih snopičih, nahajamo tudi v ravnokar izšlem 27. do 33. mnogo jako zanimivih reči o napredku turških in ruskih vojn, in nakopičenih je v teh snopičih mnogo natančnih poročil o najvažnejših dogodkih do padca trdnjave Nikopoljske. Popisuje se nam pričetek vojskovanja Rumuncev, topničarski boj pri Braih, Galacu, Jurjevem, Oltenici, Ruščuku, uničenje turških monitorjev, osvojitve Ardahana, Nikopolja, Suhumkala, itd. Tem strašanskim in krvavim dogodkom nasproti nahajamo v teh snopičih pa tudi mikavne pripovedke o turških softah v Budapešti, kamor so prinesli Korvinovo knjigarno, o popotovanju cara v glavni stan, o egiptovskem princu Hasanu in njegovi vojni itd. Krasna in jako lepo izvršena knjiga se toraj prav zelo priporoča vsem izobraženim in nemškega jezika zmožnim.

— Za ranjene Ruse je drugi bal francoske kolonije v Petrogradu dal 30.000 rubjev čistega dohodka. To je požrtvovalnost!

— Ogenj je uničil 9. t. m. 20 do 25 oralov gozda pri Litiji poleg železnice. Sploh sodijo, da je ogenj nastal po iskrah, ki so iz hlapona letele ter pale med suho listovje. Tudi nad Nomenom v Bohinji se je bil vnel gozd, ki so ga po trdnopolnem prizadevanji srečno pogasili, v Velesovem pa so pogorela 3 poslopja.

— Slavjansko pevsko društvo na Dunaji priredi v pondeljek 18. marca prvi svoj letošnji veliki koncert s sledečim velezanimivim programom: 1. Buchta A. A. Pisce česke, zbor; 2. Bendel K. Na nebi polno hvězdiček, duetto prednašata gg. Jerie in Buchta 3. Lisinski: Predivo je prela, zbor. 4. Förster: Svet, zbor. 5. Nedved A. Oblakom, mešani zbor. 6. Zajc Iv. pl. Pozdrav brodarja, bariton solom poje g. Kinsky. 7. Krčin-ki: Zahučaly hory, zbor. 8. Förhtgott — Tovačovsky: Srbski napevi spremljevanjem glasovira Lawrowski; Osenj, zbor. Mej točke programa pridejo prednašanja umetnikov in umetnic. V 2. delu svira godba 4. peš-polka pod osobnim voditeljstvom g. J. Dubca. Petje vodi g. A. Buchta. Vstopnice dobivajo se pri dr. J. Lenochu I. Bräunerstrasse 6, v Slovanski Besedi I. Rothenthurmstrasse 12, in pri kasi.

Eksekutivne dražbe.

18. marca: 2. Grof Lanthierijeva grajščina Slap, 3. Pogačar in 2. Langerjev hišni delež, pa Javornik iz Ljubljane in 1. Terbuhovič iz Male Loke, vsi v Ljubljani. 3. Kovačič iz Dobja, 3. Drenik iz Velike Cikave, 3. Potočar iz Muhabera, 3. Progar iz Jablana, 3. Bačar iz Smolene vasi, vsi v Novem mestu. 3. Zevnik iz Čirčič, 2. Rebernik iz Velesovega, oba v Kranji. 2. Škufca iz Brezovega dola, v Žužemberku.

Umrlj so:

14. marca. Albin Jesenko, kroj. o. 15 d., za šenom. A. Bratula, kočjaž 34 l., Paul Verbič, del. 42 l., za jetiko.

Telegrafične denarne cent 15. marca.
Papirna renta 62.35 — Srebrna renta 66.36 — Zlatarenta 73.90. — 1860letno državno posojilo 111 — Bankine akcije 697 — Kreditne akcije 232.50 — London 118.80 — Srebro 105.75. — Cen. kr. cešini 5.60. — 20 frankov 9.52.

Tiskarnica družbe sv. Mohora v Celoven
je izdala in založila:

Ant. Martin Slomšeka

Zbrani spisi.

Druga knjiga:

Basni, prilike in povesti.

Zbral in uredil M. Lendovšek, katehet v Ptujih.

Cena brošure iztis 1 gl. 20 kr., trdo vezan 1 gl. 30 kr.

Prva knjiga te zbirke: A. M. Slomšekove Pesmi se tudi še dobiva broširano iztis po 90 kr., trdo vezan po 1 gl.

V založbi tiskarnice družbe sv. Mohora se še dobi:

Anton Janežičev
slovensko-nemški slovar.

Drugi popravljeni in pomnoženi natis. Broširan gl. 2.20 kr. trdo vezan gl. 2.50 kr.

Naročila sprejemajo vse bukvarnice. V Ljubljani Bamberg & Kleinmayer in M. Gerber. V Terstu F. H. Schimpff. V Gorici Wokulat. V Mariboru A. Ferline. V Celji J. Geiger. V Ptujem W. Blanke. V Radgoni J. Weitziinger. V Novomestu C. Tandler. V Gradcu Leuschner & Lubensky in U. Moser.

Kdor pa znesek franko pošlje tiskarnici družbe sv. Mohora v Celovec (nakaznice po nakaznici „Postanweisung“) dobi tudi knjigo franko poslano.

„Concordija“

vzajemno zavarovalno društvo v Liberecu
(Reichenberg in Böhmen.)

Uljudno naznanjamo, da smo za vojvodstvo Kranjsko

Glavni zastop

se sedežem v Ljubljani ustanovili in za vodjo izvolili gospoda

Ignacija Valentinčič-a,
hišnega posestnika v Ljubljani.

(1)

Liberec (Reichenberg in Böhmen) 1. marcija 1878.

Ravnateljstvo.

Gledé na gornje naznanilo, kakor tudi gledé na to, da se bodo zavarovanja pri meni pod najugodnejšimi pogoji sklepala, ter da bode moja posebna skrb, p. n. stranke vsestransko zadovoljiti, — si dovoljujem slavno občinstvo na meni izročeni glavni zastop prav posebno opozoriti, ter k obilnej udeležbi vabiti. —

„Concordija“ zavaruje proti škodi po ognju na poslopih, premakljivih rečeh in poljskih pridelkih, kakor tudi na človeško življenje v različnih primerljajih.

Ponudbe za sprejem zastopništva, kakor tudi ponudbe za zavarovanja se sprejemajo v mojej pisarni: Sv. Petra cesta šte. 73, kjer se tudi pojasnila brezplačno dobivajo.

Odličnim spoštovanjem

Ignacij Valentinčič,

hišni posestnik.

V Ljubljani, dne 1. marcija 1878.